

Sygn. akt IV Ca 1423/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2013r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia SO Grażyna Kramarska (spr.)

Sędzia SO Anna Wrembel- Woźniak

Sędzia SO Wojciech Szcząska

Protokolant Martyna Perzyńska

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2013r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy *powództwa* (...) Sp. z o.o. w P.

przeciwko (...) S. A. w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi- Południe w W. z dnia 29 czerwca 2012r.

sygn. akt I C 981/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od (...) Sp. z o.o. w P. na rzecz (...) S. A. w S. kwotę 600 zł. (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
2. zasądza od (...) Sp. z o.o. w P. na rzecz (...) S. A. w S. kwotę 427 zł. (czteryście dwadzieścia siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt IV Ca 1423/12

UZASADNIENIE

Powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S. A. w S. kwoty 1524,38 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 listopada 2010r. do dnia zapłaty oraz kwoty 10,80 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty a także kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Powód wskazał, że powyższe kwoty są mu należne z tytułu umowy cesji wierzytelności zawartej z poszkodowanym P. M., na mocy której została przelana na powoda wierzytelność obejmująca prawo do żądania zwrotu kosztów wynajmu auta zastępczego, przysługującego w związku ze szkodą z dnia 10 sierpnia 2010r.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, podnosząc, że brak jest wystarczających dowodów na to, że przedmiotem ustaleń między stronami było wynajęcie samochodu i że nie są znane jakiegokolwiek stawki za najem samochodu, tym samym kwestionując ważność

umowy najmu z uwagi na niewskazanie istotnych elementów takiej umowy. Zdaniem pozwanego brak jest też ustaleń co do czasokresu trwania umowy najmu.

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2012r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w W. zasądził od (...) S. A. w S. na rzecz (...) Sp. z o.o. kwotę 2535,18 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 2.524,38 zł. od dnia 14 listopada 2010r. i od kwoty 10,80 zł od dnia 18 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 10 sierpnia 2010r. miało miejsce zdarzenie, na skutek którego został uszkodzony pojazd marki F. (...) nr rej. (...) będący własnością P. M.. Sprawca szkody kierował autem R. (...), ubezpieczonym w pozwanym Towarzystwie (...), polisa (...) nr (...). W dniu 23 sierpnia 2010r. poszkodowany zawarł z powodem umowę najmu samochodu zastępczego S. (...) o nr rej. (...) na czas naprawy pojazdu. Tego samego dnia zawarł też umowę cesji wierzytelności, na mocy której poszkodowany przejął na powoda swoją wierzytelność obejmującą prawo do zwrotu kosztów z tytułu najmu auta zastępczego, przysługującą w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 9 sierpnia 2010r. Pojazd poszkodowanego był naprawiany w okresie od dnia 23 sierpnia 2010r. do dnia 13 września 2010r. Po zwrocie pojazdu zastępczego, w dniu 23 września 2010r. powód wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 4.417,66 zł tytułem wynajmu samochodu marki S. (...). Pismem z dnia 7 października 2010r. powód wezwał pozwanego do zapłaty tej kwoty. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego uznał roszczenie do kwoty 1.893,28 zł. i taką kwotę zapłacił.

Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości. Zdaniem Sądu I instancji utrata możliwości korzystania z pojazdu jest szkodą majątkową i koszt wynajmu pojazdu na czas naprawy własnego, uszkodzonego w wyniku kolizji, samochodu stanowi stratę mieszczącą się w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu odszkodowaniem. Nie ma też znaczenia, do jakich celów poszkodowany wykorzystywał pojazd lub też czy dysponował on w tym czasie innymi autami. W ocenie Sądu Rejonowego powód wykazał, że naprawa pojazdu trwała od dnia 23 sierpnia 2010r. do dnia 13 września 2010r. Ciężar dowodu na okoliczność zakwestionowania długości czasu od zgłoszenia szkody do odebrania pojazdu z naprawy i zaistniałej w związku z tym potrzeby wynajęcia samochodu zastępczego obciążał pozwanego, który nie wykazał w tym względzie inicjatywy dowodowej. Sąd Rejonowy nadto nie uwzględnił zarzutu pozwanego dotyczącego nieważności umowy najmu z uwagi na niewskazanie wysokości czynszu. W ocenie Sądu Rejonowego wysokość tego czynszu została określona w sposób pośredni w § VII umowy stanowiącym o opłatach należnych za najem pojazdu i odnoszącym się w tym zakresie do stawek określonych cennikiem obowiązującym u powoda, który został przedstawiony przez powoda.

W apelacji od tego wyroku pozwany zaskarżył wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa, z zasądzeniem od powoda na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje.

Pozwany sformułował zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego t.j. art. 659 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że umowa z dnia 23 sierpnia 2010r. zawierała essentialia negotii umowy najmu podczas, gdy strony nie oznaczyły w niej kwoty czynszu oraz art. 510 § 1 k.c. poprzez uznanie, że umowa z dnia 23 sierpnia 2010r. jest skuteczną umową cesji. Zdaniem pozwanego doszło też do naruszenia przepisu art. 233 k.p.c. poprzez nierozważenie w sposób wszechstronny materiału dowodowego i jego dowolną ocenę, polegającą na przyjęciu, że powód z poszkodowanym umówił się co do wysokości stawki czynszu najmu pojazdu zastępczego podczas, gdy powód nie przeprowadził w tym zakresie żadnego dowodu. W uzasadnieniu apelacji pozwany podniósł m.in., że z treści odesłania w § XIII ust. 1 do „taryf i cenników dotyczących aktualnych stawek najmu stosowanych przez wynajmującego” wynika, że w powodowej spółce jest więcej niż jeden cennik najmu, a tym samym nie wiadomo, którego cennika w istocie to odesłanie dotyczy. Nie wskazano zatem, który cennik mieć będzie znaczenie dla określenia czynszu najmu w zawartej umowie. Pozwany zauważył też, że złożony przez stronę powodową do akt cennik odnosi się do umowy najmu (...) a nie do umowy najmu (...), z którą mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługuje na uwzględnienie w całości z uwagi na zasadność jednego z zarzutów podniesionych w tej apelacji.

Ma bowiem rację pozwany, że na podstawie zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego nie można przyjąć, że strony - powód i poszkodowany - zawarli ważną umowę najmu, a następnie skutecznie przenieśli na powoda wierzytelność z niej wynikającą. Zgodnie z treścią art. 659 § 1 k.c. istotnymi elementami umowy najmu są: zobowiązanie się wynajmującego do oddania najemcy rzeczy do używania na czas oznaczony lub nieoznaczony oraz **zobowiązanie się najemcy do zapłaty wynajmującemu umówionego czynszu**. Wskazanie zarówno przedmiotu najmu jak i czynszu, stanowi element konieczny takiej umowy – przy czym umowa nie musi określać wysokości czynszu, wystarczy, gdy wskazuje podstawy jego określenia. W ocenie Sądu Okręgowego umowa najmu z dnia 23 sierpnia 2010r. nie zawiera istotnych postanowień w rozumieniu art. 659 § 1 k.c., nie wynika z niej bowiem, aby strony tej umowy zgodnie określiły czynsz najmu pojazdu zastępczego poprzez wskazanie jego wysokości lub podstaw do jego wyliczenia. Wysokość tego czynszu nie została określona ani wprost (kwotowo), ani poprzez wskazanie podstaw do jego obliczenia w umowie najmu (...) szczegółowych warunkach (...), nie została także określona w „umowie najmu (...), gdyż zapisy tego dokumentu (§ VII ust. 1) odwołują się do cen standardowych określonych w aktualnym cenniku, obowiązujących jednak najemcę w konkretnych okolicznościach – w przypadku podania przez najemcę nieprawdziwych informacji albo nieudzielenia informacji lub niezłożenia dokumentów niezbędnych dla dochodzenia roszczeń, a także w przypadku, gdy okaże się, że szkoda w pojeździe najemcy nie jest w rozumieniu przepisów prawa szkodą, którą można likwidować w ramach ubezpieczenia OC sprawcy. Stwierdzenie najemcy w § XIII ust. 1, że „znane mu są postanowienia umowy najmu oraz aktualne stawki najmu stosowane przez wynajmującego (taryfy i cenniki)” nie jest równoznaczne z określeniem, jaki czynsz najmu strony zgodnie ustaliły w umowie, skoro w firmie powoda obowiązuje więcej niż jeden cennik (na co wskazuje sam zwrot mówiący o stosowanych przez wynajmującego taryfach i cennikach). Należy także zwrócić uwagę na to, że w żadnym z zapisów umowy najmu, mającej łączyć strony, nie zostało w ogóle zawarte oświadczenie poszkodowanego o zobowiązaniu się do zapłaty czynszu najmu na rzecz wynajmującego (gdy nie będą zachodziły szczególne okoliczności, o których mowa w § VII.1.). Zdaniem Sądu Okręgowego powód nie przedstawił też jakiegokolwiek dowodu, że w świetle „aktualnych cenników” umówiona z poszkodowanym stawka dzienna czynszu najmu pojazdu marki S. (...) wynosiła w okresie obowiązywania umowy najmu kwotę wskazaną na fakturze. Przede wszystkim złożony przez powoda cennik dotyczy innego systemu najmu pod nazwą (...) (Program (...) Zastępcze przewidziany dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, o którego istnieniu Sądowi Okręgowemu wiadomo z urzędu z innych rozpoznawanych spraw z powództwa spółki (...)) i z żadnego z dokumentów przedstawionych przez powoda nie wynika, by miał on zastosowanie także w systemie (...), w jakim została zawarta umowa z poszkodowanym (Program (...) za (...) dla klientów indywidualnych – vide § I. pkt 1.1. i 1.4. umowy najmu). Nadto stawka czynszu najmu samochodu S. (...) przewidziana w tym cenniku nie odpowiada stawce zastosowanej do wyliczenia czynszu w fakturze z dnia 23 września 2010r. (co przynajmniej sam powód k. 261), co uniemożliwia uznanie, że strony umowy odwołując się do tego cennika uzgodniły czynsz określony na fakturze. Ponieważ określenie czynszu należy do przedmiotowo istotnych elementów umowy najmu, bez którego to elementu w ogóle nie dochodzi do zawarcia tego rodzaju umowy, należy uznać, że powód nie mógł też w drodze cesji skutecznie nabyć wierzytelności wynikającej z zawarcia przez poszkodowanego umowy najmu z dnia 23 sierpnia 2010r. Powyższe względy świadczyły o niezasadności żądania pozwu, w tym o braku legitymacji powoda do wytoczenia powództwa i stanowiły wystarczającą podstawę do oddalenia powództwa. Nie można bowiem było uznać, by na skutek zapłaty przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym części żądanej pierwotnie kwoty, doszło do uznania powództwa w całości, czy też uznania go co do zasady, wiążącego Sąd w niniejszej sprawie. W sprzeczności od nakazu zapłaty i w późniejszych pismach pozwany zakwestionował zasadność żądania pozwu zarówno co do wysokości, jak i samej zasady obciążenia go kosztami najmu pojazdu zastępczego, powołując się w szczególności na nieważność umowy najmu, a tym samym na nieskuteczność umowy cesji świadczącej o legitymacji procesowej powoda w niniejszej sprawie. W związku z tymi zarzutami Sąd zobowiązany był ocenić skuteczność zawartych przez powoda umów najmu i przelewu wierzytelności, przy czym na tę ocenę nie mogło mieć wpływu stanowisko pozwanego sprzed procesu a tylko interpretacja zapisów umowy, cennika oraz wykładnia przepisów prawa. Analiza zaś zapisów umowy oraz dokumentów złożonych przez samą stronę powodową (bez konieczności zgłaszania dodatkowych wniosków dowodowych przez pozwanego) prowadziła do wniosku, że nie doszło do zawarcia skutecznie umowy najmu, a w związku z tym, że należało oddalić powództwo z uwagi na brak podstaw do żądania przez powoda zapłaty kosztów najmu pojazdu.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem I instancji w kwocie 600 zł. O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym (kwota 127 zł. opłaty od apelacji i kwota 300 zł. wynagrodzenia pełnomocnika) Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 6 pkt 3 i § 12 ust. 1 pkt 1 w. cyt. rozporządzenia.